

## טלית כפולה

רמב"ם הלכות ציצית פרק א הלכה יז

אין כופלין את הטלית לשנים ומטילין ציצית על ד' כנפיה כשהיא כפולה אלא אם כן תפרה כולה ואפילו מרוח אחת.

טור אורח חיים הלכות ציצית סימן י

5

היתה מרובעת וכפלה כתב הרמב"ם ז"ל אין מטילין ציציותיה על כנפיה כמו שהיא כפולה אלא כן תפרה כולה ואפי' מרוח אחת ומלשון א"א הרא"ש ז"ל נראה שחייבת אף על פי שלא תפרה כלל:

בית יוסף אורח חיים סימן י אות ו ד"ה היתה מרובעת

ו היתה מרובעת וכפלה. שם (מא.) תנו רבנן טלית כפולה חייבת בציצית ורבי שמעון פוטר ושויין שאם כפלה ותפרה שחייבת תפרה פשיטא לא צריכא דנקטה בסיכי ופירש רש"י טלית כפולה. שהיתה ארוכה כשתים וכפלה: ורבי שמעון פוטר. שאם תפשט נמצאת ציציות באמצעיתה: שאם תפרה חייבת. דלא תפשט: דנקטה בסיכי. תפירה רחבה בשטי"ר: **ובנמוקי יוסף (ציצית יא: ד"ה כפלה) כתוב כפלה שהיתה ארוכה מאד**

10

**כשתים בראוי לה ואין ראוי ללבשה אלא אם כן כופלין אותה. ורבי שמעון פוטר דהוי ליה כנגד שאינו ראוי ללבישה. ושויים שאם תפרה לאחר שכפלה חייבת דהא חזיא לאיכסויי: והרי"ף (ציצית יא:) והרא"ש (סי' ח) כתבו ברייתא זו ולא פסקו הלכה כדברי מי ונראה שסמכו דמן הסתם משמע דהלכה כת"ק וזהו שכתב**

15

רבינו ומלשון א"א ז"ל יראה שחייבת אף על פי שלא תפרה וגם רבינו ירוחם (ני"ט ח"ג קסט.) כתב טלית כפולה חייבת בציצית אפילו לא תפרה: **אבל הרמב"ם** שכתב בפרק א' (היי"ז) אין כופלים את הטלית לשנים ומטילין ציצית על כנפיה כמו שהיא כפולה אלא אם כן תפרה כולה ואפילו מרוח אחת **נראה שסובר דהלכה**

**כרבי שמעון** מדאיתא בגמרא רבה בר רב הונא איקלע לבי רבא בר רב נחמן חזייה דהוה מיכסי טלית כפולה ורמי ליה חוטי עילויה כפילא איפשיטא ואתא חוטא וקם ליה להדי רישיה אמר ליה לאו היינו כנף דכתב רחמנא באורייתא אתא שדייה ופירש רש"י איפשיט. הטלית היו ציציות באמצעיתה שהיתה רחבה כפלים בקומתו והיתה כפולה והכפל מוטל על ראשו ושני הראשין של טלית למטה מאחוריו ושני ציציות היו בקרנות האחד ושנים בשני ראשי הכפל מקום שארכו כלה וכשנפשטה היה חבוי כולו בה ונמצאו שתי ציציות של כפל באמצע הטלית כנגד ראשו של רבא: לאו היינו כנף. דהא באמצעיתה עומדין ע"כ. **ומשמע ליה להרמב"ם**

20

**דכי אמר ליה לאו היינו כנף דכתב רחמנא באורייתא היינו לומר דאפילו קודם שתפשט נמי כיון שעשויה ליפשט לאו היינו כנף דכתב רחמנא באורייתא דאם לא כן הוה ליה למימר לא תפשוט אותה אלא התעטף בה כשהיא כפולה** והא דלא אמר ליה מעיקרא כי חזייה דמיכסי טלית כפולה לאו היינו כנף דכתב באורייתא מפני שרצה להמתין עד שיפשטנה ויראה דקאי כנף להדי רישיה וכן משמע מדמסיים בגמרא בהאי עובדא איכסי גלימא אחריתי אמר ליה מי סברת חובת גברא הוא חובת טלית הוא זיל רמי לה **ואם איתא אמאי**

**איצטריך לאיכסויי גלימא אחריתי הוה ליה לכפול את זו ולאיכסויי בה** וגם רבה בר רב הונא אמאי אמר ליה זיל רמי לה לא הוה ליה למימר אלא זיל כפלה **אלא ודאי משמע דסבירא ליה דהלכה כרבי שמעון** וכן פסק בנמוקי יוסף (שם ד"ה ורבי שמעון) וברוקח (סי' שסא) דהלכה כרבי שמעון. **ואפשר שגם דעת הרי"ף**

25

**והרא"ש כן** וסמכו על שכתבו האי עובדא דרבה בר רב הונא ורבה בר רב נחמן דמשמע מיניה דהלכה כרבי שמעון:

ומה שכתב הרמב"ם דבתפרה מרוח אחת סגי להטיל ציציות על כנפיה כמו שהיא כפולה נראה שלמד כן מדפרכין אמאי דתניא ושויין שאם כפלה ותפרה שחייבת פשיטא ושני לא צריכא דנקטה בסיכי **וסובר הוא ז"ל דנקטה בסיכי היינו תפרה מרוח אחת אי נמי כיון דטעמא דאין מטילין בה ציציות כשהיא כפולה הוא משום דמיפשיט וקם חוטא להדי רישא כל שתפורה מרוח אחת דליכא למיחש להכי שפיר דמי להטיל בה**

30

שמעון:

ומה שכתב הרמב"ם דבתפרה מרוח אחת סגי להטיל ציציות על כנפיה כמו שהיא כפולה נראה שלמד כן מדפרכין אמאי דתניא ושויין שאם כפלה ותפרה שחייבת פשיטא ושני לא צריכא דנקטה בסיכי **וסובר הוא ז"ל דנקטה בסיכי היינו תפרה מרוח אחת אי נמי כיון דטעמא דאין מטילין בה ציציות כשהיא כפולה הוא משום דמיפשיט וקם חוטא להדי רישא כל שתפורה מרוח אחת דליכא למיחש להכי שפיר דמי להטיל בה**

35

40 כשהיא כפולה וממילא משמע דהוא הדין לנקטה בסיכי דהיינו תפירה רחבה כדפירש רש"י דתפרה סתם קאמר ואפילו תפירה רחבה במשמע. ואם נאמר דהרי"ף והרא"ש פוסקים כרבי שמעון מה שלא כתבו הא דאוקימנא שאם כפלה ותפרה בנקטה בסיכי היינו משום דכיון דמעובדא דרבה בר רב הונא ורבה בר רב נחמן משמע דלא קפדינן אלא דלא ליפשוט וליקום חוטא להדי רישא וכי נקטה בסיכי כיון דלא מיפשיטא דליקום חוטא להדי רישא פשיטא דמטילין בה ציציות כשהיא כפולה :

45 **ולענין הלכה כיון דדברי הרמב"ם מבוארים כרבי שמעון והרי"ף והרא"ש אפשר לפרש דבריהם דהכי נמי סבירא להו הכי נקטינן דכל מאי דאפשר למעט במחלוקת עדיף טפי :**

ודע דהא דפטר רבי שמעון היינו מלהטיל בכנפיה הכפולים אבל בארבע כנפיה הפשוטים צריך להטיל דאטו משום דכפלה איפטר אלה והכי דייק לישנא דהרמב"ם שכתב אין כופלין את הטלית לשנים ומטילין ציצית על ארבע כנפיה כשהיא כפולה משמע דוקא על ארבע כנפות כשהיא כפולה אין מטילין אבל על ארבע כנפות הפשוטים מטילין :

50 דרכי משה הקצר אורח חיים סימן י

(ב) ואין דבריו נראים בזה דהואיל והטור כתב נראה מלשון א"א הרא"ש ז"ל שחייבת נראה שגם דעת הטור כן דחייבת ואף דברי הרי"ף והרא"ש משמעותן כן הואיל וסתמו דבריהם ולכן נקטינן דחייבת כן נראה לי :  
(ג) וצ"ע דאם מטיל ציצית בארבע כנפיה הפשוטים למה יטיל עוד ציצית על כנפיה הכפולים דהא לא בעינן רק ארבע ציצית ואפשר דעל כנפיה הכפולות אינו מועיל אם הטיל שם ציצית אלא צריך להטיל על כנפיה הפשוטות וכך משמע מדברי הרמב"ם אמנם מלשון פוטר שאמר רבי שמעון לא משמע כן :

55 דרישה אורח חיים סימן י

וקשה לי לדעת רבי שמעון ורמב"ם דסבירא ליה כותיה אמאי מהני כאן תפירה אפילו מחדא רוחא ומאי שנא לעיל גבי כנפות שתפרם שלא פטרו בכך משום דאף שתפרם הדרא לתחלתו שוב מצאתי בפרק התכלת דף מ"א ע"א ברש"י שהקשה זה גם התוספות פרק הקומץ דף ל"ז ע"ב הניחו זה בקושיא על פירוש רש"י ושמעתי מתרצים (מרדכי הלכות קטנות סי' תתקמה) דלא דמי דשאני כנפות דאיכא למימר כמו שאמרו שם בגמרא אם איתא דלא מיבעי ליה ליפסוק ולישדיה ולמה תפרם אלא ודאי דעתו להחזירם אחר זמן מה אלא שעתה תפרם לערמה לפטרה מציצית להכי לא מהניא התפירה מה שאין כן כאן דאיכא למימר כיון דתפרם ודאי דעתו להניחה כך כפולה משום דהיא גדולה ביותר ואין ראוי לכסות בה והא דלא חתכה משום דניחא ליה טפי בכפולה דמחממת יותר וק"ל :

65 שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן י סעיף ו

אין כופלין את הטלית ומטילים ציצית על כנפיה כמו שהיא כפולה. (הגה: אבל צריך להטיל בד' כנפיה הפשוטים) (בית יוסף), אא"כ תפרה כולה ואפילו מרוח אחת. (הגה: וי"א דחייבין אפילו בלא תפירה, וטוב לעשות לה ציצית אבל לא לברך עליה) (הרי"ף והרא"ש והטור)

ביאור הלכה סימן י סעיף ו ד"ה \* אא"כ תפרה

70 \* אא"כ תפרה כולה ואפילו מרוח אחת - הוא לשון הרמב"ם ועיין בב"י שכתב הטעם משום דעי"ז אם תפשט שוב לא יהיו הציצית באמצעיתה משמע מדבריו דהוא מפרש מרוח אחת כפשטיה ועיין בארה"ח דנשאר בצ"ע על האגור דכתב בשם הרמב"ם דמצריך תפירה לכל ג' רוחותיו. ולענ"ד נראה פשוט דהאגור היה קשיא ליה לישנא דהרמב"ם מרישא לסיפא דקאמר אא"כ תפרה כולה ואח"כ מסיים ואפילו מרוח אחת היה לו לומר אא"כ תפר מרוח אחת אע"כ דס"ל דבעינן שיתפור כולה דוקא והא דקאמר ואפילו מרוח אחת היינו דלא בעינן שיהיה תפירה מעלייתא שהיא מב' הצדדין וכדמצינו לענין תפירת התפילין דשם פסק הרמב"ם והשי"ע לקמן בסימן ל"ב סנ"א שיהא חוט התפירה סובב משתי רוחות אבל בזה לא בעינן רק תפורה כולה

**ואפילו מרוח אחת** ונפקא ליה להרמב"ם זה ממה דמשני שם בגמרא מ"א לא צריכא דנקטא בסיכי היינו שלא נגמר התפירה כתיקונה [וכעין זה מפרש הרמב"ם בביצה ספ"א במשנה על הא דמשני שם בגמרא לא צריכה דנקט בסיכי עיי"ש] ומייש אא"כ תפרה כולה היינו משום דהוא מפרש המימרא דרב דימי שם במנחות ל"ז ע"ב דקאמר שם האי מאן דחייטיה לגלימיה לא עבד ולא כלום וכו' כפירוש רש"י בלשון ראשון דהיינו שכפלה כולה והוה קשה ליה קושית רש"י ותוספות שם ע"ז מההיא ברייתא דמחייבת לכו"ע בטלית כפולה התפורה וע"כ מחלק הרמב"ם דשם איירי רב דימי שלא תפרה כולה וע"כ אמרינן אם איתא דלא מיבעי ליה לפסוק ולישדייה ובודאי סופו להתיר לבסוף משא"כ אם תפרה אחר כפילתה מכל שלשה רוחותיה הרי חזינן דדעתו שישאר כך ולכך מהני תפירתו. ובדברינו יהיה ניחא מאוד מה דנקט הרמב"ם דין זה בלשון שלילה אין כופלין ולא קאמר בפשיטות דין טלית כפולה היינו משום דהעתיק בזה המימרא דרב דימי דקאמר לא עבד ולא מידי גם דאם נפרש דהרמב"ם יפרש להא דרב דימי כפי"י שני שברש"י שם וכמו שפירשו שארי הפוסקים יקשה דאם כן אמאי השמיט הרמב"ם הדין מהלכותיו :

משנה ברורה סימן י ס"ק טז

(טז) הפשוטים - ואם כפלו מחמת שהבגד ארוך מאוד פי שנים בקומתו שאין יכול ללבשו אא"כ כפלו יש פוסקין דפוטרין אותו לגמרי מן הציצית דאין שם בגד עליו ומסיק ה"ט"ז והפמ"ג דיטיל בו ציצית בכנפות הפשוטין ולא יברך :

משנה ברורה סימן י ס"ק יט

(יט) לא לברך - תמהו כל האחרונים מה תיקן במה שלא יברך הא עדיין שמא כהמחבר וצריך להטיל בפשוטים ואיך ילבש בגד זה הא יותר מד' ציצית אסור להוסיף לכו"ע [ועיין בפמ"ג] ומסקי לדינא דיזהר לכתחלה שלא לעשות טלית כפולה כלל אא"כ תפרה ואפילו בתפירות רחבות דכיון שתפרה שוב אין עשויה להיפשט ואז בין בטלית מרובעת ובין בטלית שהיתה מתחלה ארוכה יותר מדאי יטיל ציצית בכפולים ויברך :